

Te glose, ki sem jih napisal ob prevodih treh slovenskih narodnih pesmi, ne morejo biti sodba o vrednosti celotnega dela. O njej bi lahko sodil samo oni, ki mu enako živo zveni v ušesu vsa slovanska lirika med Gorico, Murmanom, Vladivostokom in Solunom, in ki mu enako zveni ne samo tekst, ampak tudi ritem in melodija nemške narodne pesmi! Ali imamo na svetu takega človeka? — «La parole est une sottie traduction», je rekel Ch. Nodier, kaj naj rečemo potem o prevodu prevoda? Brez pridržka pa moram dati vso možno hvalo okviru, v katerega so vklenjeni ti prevodi: obširen uvod in izčrpne opazke razodevajo, vkljub zahvali številnim pomočnikom, v prevajavcu človeka, ki ima na polju slovanske lirike ne samo nenavadno obsežno znanje, ampak ki to liriko tudi globoko umeva. S pomočjo uvoda in opazk bo zapadni svet prodiral v globine slovanske narodne lirike, saj ni v nemški literaturi nobenega enakega pomočka. Krivico pa bi delal prevajavcu za njegovo delo, ki ga je opravil s tolikim trudom in toliko ljubeznijo, če bi rekel ob njem, da je samo ovinek, ki je vedno še boljši, ko nobena pot. Njegova knjiga je potrebna vsakomur, kdor se želi globlje poučiti o narodni liriki tega ali onega slovanskega naroda.

J. A. G.

Dve novi Meškovi knjigi. Mladini. 1927. Ima na prodaj Katoliška knjigarna v Gorici.

Meško je tudi kvantitativno dosti prispeval našemu mladinskemu slovstvu. Izdal je celo vrsto knjižic za mladino, drobnih, skromnih pesmic, povesti, čuvstvenih črtic, pogovorov: tri zvezke «Mladim srcem» (Mohorjeva družba), zbirko «Volk spokornik» (Zvezna, Ljubljana) in nato zbirčico «Našim malim» (Učiteljska, Ljubljana, 1925), ki je prinesla deci enostavnih popevčic, basni, zgodbic in sliko iz življenja malih in bednih izza svetovne vojne «V pričakovanju». Knjižica ne očituje novotarskih ambicij. Verzi so ponajveč dokaj skromni, proza se čita dosti prijetneje in bo mnogo bolj vabila čitateljke. Nasploh v naši mladinski literaturi v prozi skoro nimamo avtorja, ki bi venomer ne moraliziral (preludiral na nauke božjih zapovedi in šolskih disciplinarnih pravil), uporabljajoč pri tem poslu v plašečo pozo zravnani kazalec desne roke (digitus paedagogicus). Povesti, ki bi mladim bravcem odkrivalo zgodovino in jih navduševale zanjo, kazale v tuje kraje in razgibavale fantazijo, učile velikim možem slediti in drobna, skrita snovanja narave gledati in se vanje poglobljati — skoro nimamo.

Pričujoča zbirka «Mladini» (119 str.) obsega tudi verze in prozo, pêle-mêle prigodnic in poučnic, pisateljeve spomine iz mladih let in več že priobčenih črtic in povestic. Zelo prijetno se beró: Legenda o deklici, ki je prerada plesala, Tine, Naš Nacek. Povest «Povodenj» je prepričevalno pisana. Iz vseh zgodb dihata globoka Meškova vernost in sanjavost. Slog jim je v splošnem izpiljen. Pesmicam ne tako.

Knjižica prinaša pisateljevo sliko, posvetilni faksimile in uvodni informativni spisek o avtorju te zbirke iz peresa Venceslava Beléta. Risbe, ki naj bi obračale pozornost na besedilo in ga podčrtavale, so slabe, pogrešene. Narisal jih je Milko Bambič.

* * *

Meškove «Legende o sv. Frančišku», ki jih je letos ob sedemdesetletnici ljubljenca Gospodovega, asiškega uboščka, izdala Goriška Mohorjeva družba, so vernim dušam lep književni dar. Pred desetimi leti (1917) jih je pisatelj objavljajl v Domu in Svetu. Zdaj jim je tedanji Epilog malo povečan postavil na čelo in pripisal svetnikov življenjepis (Iz življenja viteza božjega). Jezikovno je legende temeljito popravil in pre naredil po zadnjih izsledkih,

kar je bilo spričo stilne neodtehtanosti in — skoro bi rekel — površnosti (kdo bi si to pri Mešku mogel misliti?) zelo potrebno. Zdaj sta jezik in slog teh ginljivih zgodb o sončnem bratu gibka in živa, muzikalno pročitena. Često zazvenita hoteno arhaistično (po skladnji), to je lepo čuti. Legende «Frančišek in vitez Ecelino», ki ga je Dom in Svet takrat prinesel, pisatelj zdaj ni uvrstil med slovenske «Fioretti di San Francesco», ki jih bo tudi nejeverni človek naše razrvane dobe, če si je iz prevratne zmešnjave teh dni rešil še kaj zmisla za davno, mirno življenje in potrebe po vzponu prirodnega duha, vsaj s spoštovanjem čital. Škoda, da je knjiga tako siromašno opremljena.

Pavel Karlin.

Starejše pesnice in pisateljice. Zbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flerè. Z risbami okrasili: Ivanka Kobilčeva in Roža Klein-Sternenova. V Ljubljani. 1926. Natisnila, izdala in založila Učiteljska tiskarna. Str. CXXXVI + 293.

V zbirki «Slovenski pesniki in pisatelji» je ta zvezek XIV. in je dal povod za ogorčeno invektivo v Socialni misli, kakor da pomenja neko epohalno delo, ki bi ga morali vsi listi še mokro in dišeče po tiskarni s pozavnami javiti. Lepo je, če se oče zavzame za otroka, a tako početje je smešno...

«Starejše pesnice in pisateljice»: Kakor je zamisel celotne zbirke dobra — izvedba in izbor je drugo — tako je tudi bila srečna misel, podati v eni knjigi življenje in delo starejših naših književnic, ki so nam danes sicer nedostopne. Prireditelja — mislim, da nosi glavno delo prvi — sta pokazala veliko pridnosti in sta se hvalevredno potrudila, kar pričajo rimske številke, označujoče uvod, in še strani 231 do 289 s Tolmačem k tekstom na straneh 2 do 229.

Obširna knjiga, ki nudi več kot pove naslov, ker skuša izpolniti vrzel kot — monografija slovenskega ženstva. Tako jo pozdravljam, povem pa koj, da ima v okviru edicije svoje slabe strani. Če bi šla zbirka naravno, organsko pot — začeli so z II. zvezkom (Levstik) in potem nadaljevali, kakor je naneslo — bi si prireditelja prihranila nemalo dela in tiskarna marsikako polo. Takó pa se je zgodilo, da beremo v uvodih vedno znova pogrete literarno-historične prikaze, ki v omledni razvlečenosti ne morejo zadovoljiti in tudi ne ogreti mladine, na katero prireditelja gotovo ob svojem učenem aparatu nista mislila ali pa sta menila, da je dovolj, če govori naslovna stran za njo. S «Starejšimi pesnicami in pisateljicami» moramo tedaj ponavljati književno zgodovino od Zoisovega kroga — v «Tolmaču» celo od protestantov — pa vse do moderne. Če ponovno na tolikih straneh kaj bereš, se pač tolažiš, da imaš še dober spomin... V knjigi o naših pesnicah in pisateljicah bi rekel kratko, da jih v dobi početkov slovenskega slovstva ni bilo in bi svoje znanje o slovenski ženi tedanje dobe prihranil za kako drugo delo, ker kolikor so se za njo zanimali pesniki in pisatelji, vemo iz njihovih del in življenja, kot vemo n. pr., da so Banjškarce in Ročinjke pele Staničevo pesem «Deklice, ki je v šolo hodila» že davno pred «Novicami» (str. XII.), ker je izšla že 1822., prav tako «Veselo pasterico» že 1806. in mogoče tudi njegove «Rožce na grob Marjane D***, ktera je v jeseni 1820 vmerla», ker je navedena tudi «visha». Pa kaj ima vse to opravati s slovenskimi pisateljicami! In v knjigi za mladino! — Življenjepisi Hausmannove, Turnograjske, Pesjakove in Pajkove so skrbno podani in nudijo mnogo podrobnosti, ki so bile doslej neznane. Označba Hausmannove (str. XXX) pač ne bo držala, ker, da bi «razen Prešerna v oni dobi težko našli pesnika, ki bi znal poseči tako globoko v svoje dušno življenje in tako pretresljivo iskreno izraziti svoja čustva kot to mlado dekle», je le drzna